

ahol eddig még régészeti kutatás nem folyt. A Nagyszikla alatti részen kutatóárokka (az 1981. évi ásatás területén), a kürtő feletti területen szondákkal kezdtük el a feltárást.

Az 1981-es ásatás szelvénypontjait, az akkori 0 pontot, illetve szintet (a barlangbejárat küszöbszintje) mi is viszonypontként használtuk. Három, illetve öt réteget sikerült megkülönböztetnünk a 2,20×3,60 m méretű kutatóárokban. A felső, laza 5–10 cm-es, majd átlagban 20–30 cm-es vastagságú apróköves réteg alatt cca. 3 méterig egy sötétbarna homogénebbet, 3–3,8 méter közt egy sötétbarna réteget közepes kövekkel, 3,8 m alatt (jelenlegi feltárási mélység 4,10 m) pedig egy barna réteget közepes és annál nagyobb kövekkel. A felső rétegben néhány állatcsont és faszéndarab volt (akárcsak a 81-es hasonló mélységű rétegben). A mélyítésnél három belül mázas (sötétbarna, de szürkésre oxidált máz felsőréteggel, kívül szürkés-sárgás fehér színű) apró, vékonyfalú oldaltöredék került elő. A 17–18. századi kerámiadarabok valószínűleg annak az edénynek a töredékei lehettek, melynek darabjait 1981-ben is megtalálták. 3,85 m-es mélységben a fal mellől egy 5–7 cm nagyságú vassalak került elő.

3,50 m-ig fordultak elő különböző állatcsontok (nagy részt törötték). Egy részük kisebb rágcsálóké, a nagyobbak java (koponyarész, állkapcsok, bordák, végtagok részei, csigolyák, szarv) valószínűleg szarvasmarhához tartozhattak. A csontok egy része égett volt, több darab közülük fényes felületű. A megkutatott területen több helyen dokumentáltunk hamus, faszenes foltokat, kormos köveket.

A sziklafal faragott repedésének felső része mellől került elő egy megmunkált, odagurult nagyméretű kő, mely valószínűleg egy kaptárfülke része lehetett.

A Nagysziklafal feletti teraszon a „Csúcsos-szikla” mögötti rést ástuk ki a kaptárfülke alatt. Mindenütt 20–100 cm mélységig porhanyós laza újkori beszóródás volt megfigyelhető, néhány éves/évtizedes emlékekkel.

Valószínűsíthető, hogy a Nagyszikla alatti térségben a négy méter mély kutatóárokka még nem sikerült elérnünk a bányafeneket, illetve az anyasziklát. Az ásatás folytatásának szükségességét elsősorban a kézi erővel faragott kőfal további, eddig fel nem tárt részekre való húzódása és az előkerült leletek indokolják.

Konzulens: Gömöri János.

Munkatársak: a Troglonauta Barlangász Egyesület tagjai, Sima Gábor, Horváth Frigyes, Sczuka Attila, Grócz Zsolt és Szörényi Levente.

REPISZKY TAMÁS

318. Pócsmegyer, református templom

(Pest megye) Kö

2003. március 3-án a református templom falai mentén régi falak jelentkeztek a 2002 őszén, a templom felújításakor ásott árkokban. Másnap Hamerli György mérnök úrral helyszíni szemlét tartottunk.

A templom falai mentén kívül és belül, a falakkal párhuzamosan ásott, úgynevezett szárítóárkok közül a kívül levőket már betemették a helyszínelés időpontjában, így azokat nem láttam, csak a belső térben lévőket.

Megkaptam a jelenleg álló templom alaprajzát és a kiásott árkokat feltüntető rajzot, melyen az árkokban előkerült falszakaszok is szerepelnek. A belső árkokban jelentkező falszakaszok szélessége, falazási módja arra utal, hogy a falak két építési periódushoz tartoznak. Az előkerült rövid szakaszok miatt az alaprajzokat nem lehet rekonstruálni. Az előkerült falakat a mérnök úr felmérte és a templom alaprajzába berajzolta. A belső térben – az ideiglenes világítás segítségével – fotókat készítettünk a falakról.

Mivel sem a templom belső terében, sem a külső részekben nem volt mód régészeti kutatóárkokat nyitni, így megelégedtünk az előkerült falak dokumentálásával.

A második helyszínelésre – kérésre – megtisztították az előkerült falakat a dokumentáláshoz. Az árkokból a falakat datáló leletanyag nem került elő: több helyről emberi csontdarabok, néhány vasszög és edénytöredék és egy ép, 21×15×5 cm-es téglát látott napvilágot. (Az egyik edénytöredék talán 12. századi.)

Az előkerült falak minden bizonnyal az MRT 7. k., 22/13 lelőhelyénél említett középkori templom maradványai lehetnek, melynek történetéről, alaprajzáról sajnos kevés adat áll rendelkezésünkre.

MARÓTI ÉVA

319. Pusztacső határa

(Vas megye) Ő, Rő, Á, Kö

Terepbejárással 2003 májusában átvizsgáltuk a település egy részét. A bejárásra kijelölt területek közül a 081/1 hrsz. alatti telek falu felé eső részén római kori és Árpád-kori kerámiát találtunk. A leletek elhelyezkedése és sűrűsége alapján feltételezhető, hogy a lelőhely DK-i irányban folytatódik. A másik, terepbejárásra kijelölt terület a vegetáció sűrűsége és jellege miatt járhatatlan volt.

A település Benkeháza-major elnevezésű részén a bejárásra kijelölt területek (hrsz.: 068, 076/1, 076/2, 076/3) közül nagyjából 2/3-a a vegetáció sűrűsége vagy jellege, illetve a törmelékes felszín miatt járhatatlan volt. A 076/1 hrsz. alatt futó telken pár darab, pontosabban meg nem határozható középkori kerámiát, és nagyobb mennyiségben őskori és római kori anyagot találtunk a frissen vetett szántón.

ILON GÁBOR

320. Pusztahencse, Templomdomb

(Tolna megye) Kö

A Templomdombon már Wosinszky említi a középkori templom helyét, Wallner Ernő 1958-as cikke szerint ekkor még juhakol és ház volt a helyén. A lelőhelyről ta-